

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1685/2023
30.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, др Илије Зиндовића, Марије Терзић и Зорана Хаџића, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Катарина Ђурђевић Шћекић, адвокат из ..., против туженог ЈП ЕПС, Огранак „ТЕ-КО“ Костолац, ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 538/22 од 02.12.2022. године, у седници одржаној 30.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужилаца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 538/22 од 02.12.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 538/22 од 02.12.2022. године у ставу првом и другом изреке и пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 119/21 од 23.09.2021. године у ставу првом, другом и шестом изреке, у односу на тужиоце АА и ББ, тако што се:

1)**УСВАЈА** тужбени захтев тужиоца АА и обавезује тужени ЈП ЕПС, Огранак „ТЕ-КО“ Костолац да му исплати износ од 68.134,00 динара са законском затезном каматом почев од 02.06.2015. године до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом извршења.

2)**УСВАЈА** тужбени захтев тужиоца ББ и обавезује тужени ЈП ЕПС, Огранак „ТЕ-КО“ Костолац да му исплати износ од 68.134,00 динара са законском затезном каматом почев од 07.02.2015. године до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом извршења.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени ЈП ЕПС, Огранак „ТЕ-КО“ Костолац да тужиоцима АА и ББ надокнади трошкове целог поступка у износу од 276.752,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу ПП 119/21 од 23.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца АА којим је тражио да суд обавезе туженог да му исплати новчани износ од 68.134,00 динара са законском затезном каматом почев од 02.06.2015. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца ББ којим је тражио да суд обавезе туженог да му исплати новчани износ од 68.134,00 динара са законском затезном каматом почев од 07.02.2015. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца ВВ којим је тражио да суд обавезе туженог да му исплати новчани износ од 68.134,00 динара са законском затезном каматом почев од 04.02.2016. године до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље ГГ којим је тражила да суд обавезе туженог да јој исплати новчани износ од 40.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 31.01.2015. године до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца ДД којим је тражио да суд обавезе туженог да му исплати новчани износ од 68.134,00 динара са законском затезном каматом почев од 31.01.2015. године до исплате. Ставом шестим изреке обавезани су тужиоци да туженом на име трошкова парничног поступка исплате укупан износ од 10.998,00 динара, односно тужиоци АА, ББ, ВВ и ДД износ од по 2.312,00 динара, а тужиља ГГ износ од 1.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 538/22 од 02.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца АА, ББ и ВВ и потврђена првостепена пресуда у ставу првом, другом и трећем изреке, као и у ставу шестом изреке у односу на жалиоце. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци АА и ББ изјавили су ревизију, због погрешне примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, а због потребе уједначавања судске праксе и ради равноправности грађана.

По оцени Врховног суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужилаца, ради уједначавања судске праксе, на основу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао правилност побијане пресуде, на основу члана 408. Закона о парничном поступку и оценио да је ревизија тужилаца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на кој повреду ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу су били у радном односу код туженог до одласка у пензију, и то тужилац АА до 02.04.2015. године, а тужилац ББ до 29.12.2014. године. За време трајања радног односа у складу са Протоколом о исплати зајма запосленима у ЈП ЕПС од 11.03.2014. године и одлуком ЈП „Електропривреда Србије“ ТЕ-КО Костолац од 12.03.2014. године тужени је тужиоцима исплатио новчане износе на име зајма. Према списку од 12.03.2014. године, који је саставни део одлуке о

одобравању зајма, обојици тужилаца исплаћен је износ од по 68.134,00 динара, а тужиоци су пријем потврдили потписима у рубрици „сагласан са одлуком“. Чланом 5. став 1. Протокола о исплати зајма запосленима у ЈП ЕПС од 11.03.2014. године прописано је да ће службе обрачуна код туженог, у складу са Законом о раду, пре исплате зајма од запослених прибавити у писаној форми пристанак да се потраживање туженог по основу враћања одобреног зајма наплати обустављањем износа утврђених месечних рата од зараде запослених у периоду враћања зајма, док је ставом 3. истог члана прописано да су запослени којима престане радни однос пре почетка отплате зајма или пре истека крајњег рока за отплату зајма, у обавези да неотплаћени износ зајма врате приликом престанка радног односа у ЕПС. Чланом 2. Одлуке од 12.03.2014. године предвиђено је да ће се исплата зајма извршити 13.03.2014. године, затим чланом 3. да ће услове и начин враћања зајма утврдити споразумно, на јединствен начин за све запослене у ЕПС, директор ЈП ЕПС и председник Синдиката радника ЕПС најкасније до 01.06.2014. године, док је чланом 5. став 2. наведене предвиђено да ће у случају да буде донета одлука о расподели добити са наменом исплате запосленима на име учешћа у добити туженог, запослени који по том основу остваре право на учешће у расподели добити, моћи, у складу са Законом о раду, да дају изјаву да се припадајући износ усмери на отплату зајма. У току трајања радног односа тужиоци нису измирили ниједну рату на име зајма, у складу са обавезом враћања. Решењем туженог од 21.05.2015. године тужиоцу АА је утврђено право на отпремнину због одласка у пензију у износу од 625.210,00 динара, који износ је тужиоцу исплаћен дана 01.06.2015. године. Том приликом именовани тужилац је потписао налог благајни за исплату наведеног износа, као и налог благајни за уплату износа од 68.134,00 динара на име враћања позајмице. Решењем туженог од 19.01.2015. године тужиоцу ББ је утврђено право на отпремнину због одласка у пензију у износу од 516.730,00 динара, који износ је тужиоцу исплаћен дана 06.02.2015. године. Том приликом именовани тужилац је потписао налог благајни за исплату износа од 516.730,00 динара, као и налог благајни за уплату износа од 68.134,00 динара на име враћања позајмице.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбене захтеве именованих тужилаца након што су оценили да су тужиоцима исплаћени износи на име отпремнина у износима утврђеним за сваког тужиоца посебно. Наведено узимајући у обзир да су тужиоци лично потписали налоге благајни за исплату износа утврђених решењима, као и да су том приликом потписали налоге благајни за уплату износа на име повраћаја позајмице. С тим у вези, чињеница да су исплата отпремнине и уплата износа на име повраћаја позајмице извршене истог дана сама по себи не значи да је том приликом извршено пребијање међусобних потраживања, нарочито ако се има у виду да је свако од тужилаца потписао посебне налоге за исплату и уплату по наведеним основима, из чега произлази јасан закључак да су извршене две трансакције независно једна од друге, због чега су тужбени захтеви тужилаца одбијени.

По оцени Врховног суда, становиште нижестепених судова засновано је на погрешној примени материјалног права.

Наиме, одредбом члана 119. став 1. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр.24/05... 75/14), која се примењивала у време престанка радног односа ових тужилаца, је прописано да је послодавац обавезан да исплати у складу са општим актом запосленом отпремнину при одласку у пензију најмање у висини две просечне зараде. Таква законска одредба води закључку да је отпремнина приликом одласка

запосленог у старосну пензију право које запосленом припада по основу рада. Овог права запослени се, сходно члану 60. став 4. Устава Републике Србије, не може одрећи. Самим тим и писана изјава тужилаца, којом су се они сагласили (стављањем потписа у рубрици „сагласан са одлуком“), приликом исплате зајма, а све у складу са одредбама одлуке од 12.03.2014. године, да се износ неотплаћеног зајма врати на начин како је то урађено у конкретном случају, не може производити правно дејство. Дакле, давањем налога од стране тужилаца за уплату, на име враћања позајмице туженом, истовремено са давањем налога за исплату износа утврђених решењима, на име отпремнине због престанка радног односа, суштински је извршено пребијање (компензација) у ситуацији када закон изричито искључује такву могућност. Наведено имајући на уму правну природу отпремнине и са тим у вези одредбу члана 341. тачка 1. Закона о облигационим односима, сагласно којој потраживање које се не може заплени, не може престати пребијањем. Стога тужени, у описаној ситуацији, није имао правни основ да тужиоцима износе отпремнине, која им је исплаћена поводом престанка радног односа због одласка у пензију, фактички умањи за износ дугованог на име учињене позајмице, због чега је тражење тужилаца основано, у складу са чиме је ревизија усвојена и нижестепене одлуке преиначене усвајањем њихових тужбених захтева.

На основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Тужиоци су успели у поступку, па им, на основу члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. Закона о парничном поступку, према одређеном захтеву, припадају трошкови целог поступка и то: за састав тужбе од стране пуномоћника из реда адвоката 13.500,00 динара, за заступање на четири одржана рочишта по 15.750,00 динара, за приступ на једно неодржано рочиште 9.000,00 динара, за састав две жалбе по 27.000,00 динара и за састав две ревизије по 27.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој у време пресуђења („Службени гласник РС“ бр. 121/12, 99/20, 37/21), и то увећано за 50% за заступање две странке у складу са Тарифним бројем 17. наведене тарифе. Тужиоцима припадају и судске таксе на тужбу, првостепену пресуду, жалбу и другостепену пресуду од по 4.625,00 динара и судске таксе на ревизију од по 9.253,00 динара и одлуку по ревизији од по 13.876,00 динара, одмерено према Закону о судским таксама („Службени гласник РС“ бр. 28/94, 53/95...95/18). Трошкови приступа на једно неодржано рочиште (02.08.2018. године) нису признати, јер оно није одржано због обуставе рада адвоката и тужиоци су на рочиште приступили лично.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**